

Jezuïeten

Colofon

Jezuieten is een uitgave van de regio *European Low Countries* van de Sociëteit van Jezus.

Het verschijnt viermaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden.

Giften:

Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom. Vermeldt a.u.b. uw postadres.

Voor Nederland:
Stichting St. Claverbond,
Heyendaalseweg 290
6525 SM Nijmegen
IBAN: NL85INGB 0000 828 228
BIC: INGBNL2A

Voor Vlaanderen
vzw Sint-Jan Berchmansseminarie
Koninginnelaan 141
1030 BRUSSEL
IBAN: BE02 4352 0547 1140
BIC: KREDBEBB
Mededeling: tijdschrift *Jezuieten*

Redactie:

Karin Benoist, Guido Dierickx SJ,
Walter Fabri SJ, Eduard Kimman SJ,
Carola Lexmond-Kiepe en Jan Stuyt SJ.

Adres voor Nederland:
Carola Lexmond-Kiepe
p/a Heyendaalseweg 290
6525 SM Nijmegen
info.elc@jezuieten.org
tel. 024-3529152/3529154

Adres voor Vlaanderen:
Walter Fabri SJ
Koninginnelaan 141
1030 BRUSSEL
walter.fabri@jesuits.net
tel. 02.20 50 158

Abonnementenadministratie:

Voor Nederland:
lexmond.elc@jezuieten.org

Voor Vlaanderen:
marc.vannieuwenhove@jesuits.net

ISSN 0167-2967

Verantwoordelijk uitgever:

Jan Stuyt SJ
Prinsstraat 17
2000 Antwerpen
België

Op de voorpagina:
Lambert Sugiri van den Heuvel SJ te midden van zijn schilderijen

VOORWOORD

In dit nummer veel 'terugblikken', maar kijken we zeker ook vooruit!
De benoeming van Johan Verschueren, als assistent van pater generaal in Rome, was onverwacht en groot nieuws. Marc Desmet, inmiddels benoemd als zijn opvolger, zal op 31 juli aanvangen als nieuwe regionaal overste. Mark Rotsaert schreef een persoonlijke herinnering bij het overlijden van pater Hans van Leeuwen. Tweemaal was hij provinciaal van de Nederlandse jezuïeten en voor velen een spiritueel grootmeester.

Eduard Kimman reisde naar Indonesië en ontmoette medebroeder Lambert van den Heuvel. Een inspirerend en creatief mens met een eigen kijk op evangelisatie.
Alle aandacht voor de jongeren in de rubriek 'Actualiteiten'.
Walter Ceyssens introduceert MAGIS, mocht u daar nog niet eerder van hebben gehoord, en in de tuin van het jezuïetenhuis Leliëndaal te Mechelen is een kleinschalige opvang voor minderjarige vreemdelingen: Juneco.

Recent verschenen er twee boeken, die de geschiedenis van de jezuïeten nader belichten. Hans Bots en Guido Dierickx schreven een commentaar. En kent u *Lumen Vitae* in Namen? Directeur Dominique Martens schrijft over dit dynamische internationale centrum, dat al 60 jaar vorming biedt op basis van een authentieke jezuïetenpedagogie.
In de bekende rubrieken staan we stil bij het overlijden van mede-broeders, leest u over de ontwikkelingen in de huizen én stelt Benedict Ebogu zich voor als jezuïet in opleiding.

INHOUDSOPGAVE

ACTUEEL - Johan Verschueren naar Rome.	3
Herinneringen aan Hans van Leeuwen - <i>Mark Rotsaert SJ</i>	4
Marc Desmet - de nieuwe regionaal overste	5
INSPIRERENDE MENSEN - Lambert Sugiri van den Heuvel SJ	6
- <i>Eduard Kimman SJ</i>	6
BOEKEN - De Nederlandse jezuïeten. Een geschiedenis in 50 voorwerpen	9
- <i>Hans Bots</i>	9
ACTUALITEITEN - Jongerenactiviteiten 'MAGIS' - een introductie	10
- <i>Walter Ceyssens SJ</i>	10
Juneco: opvang jonge vluchtelingen in Mechelen	12
- <i>Lynn Proven en Roselien Stockman</i>	12
KORTE BERICHTEN	14
JEZUÏET IN OPLEIDING - Benedict Ebogu SJ - <i>Walter Fabri SJ</i>	19
BOEKEN - The Survival of the Jesuits in the Low Countries - 1773-1850	20
- <i>Guido Dierickx SJ</i>	20
WERELWIJD KORT - Internationaal centrum <i>Lumen Vitae</i> - <i>Dominique Martens</i>	22
IN MEMORIAM - pater Hans van Leeuwen, pater Paul de Chauvigny de Blot en pater Guy Verhaegen.	24
ACTIVITEITEN	26

ACTUEEL

Johan Verschueren SJ naar Rome

Medio november werd bekend dat de regionaal overste van de jezuïeten in de Lage Landen, Johan Verschueren, per 1 februari 2020 is benoemd tot assistent van pater generaal, en tot diens gedelegeerde voor belangrijke internationale instellingen van de jezuïeten in Rome.

Johan Verschueren SJ

Johan wordt bestuurder en verantwoordelijk voor de belangrijke internationale instellingen van de jezuïeten in Rome. In het jargon van de jezuïeten de DIR, de Delegatie van de Internationale Romeinse huizen. Daaronder vallen de Pauselijke Universiteit Gregoriana, het Biblicum, het Oosters Instituut (Orientale), het jezuïetentijdschrift *La Civiltà Cattolica* en de opleidingshuizen Gesù en Bellarmino. Ook de pauselijke sterrenwacht in Castel Gandolfo hoort hierbij. Als assistent van de algemene overste is hij lid van de adviesraad (het consult) dat niet alleen adviseert over de huizen in Rome, maar over de leiding van de Orde van de jezuïeten wereldwijd.

Johan volgt de Spanjaard pater Juan Antonio Guerrero Alves op, die prefect wordt van het Secretariaat voor Economie in het Vaticaan. Dat secretariaat houdt toezicht op de financiën van de Heilige Stoel

en Vaticaanstad. De leiding ervan was tot twee jaar geleden in handen van de Australische kardinaal George Pell. Pater Guerrero heeft economie en theologie gestudeerd en politieke filosofie gedoceerd in Madrid. Hij was novicemeester, provinciaal van Castilië en provincie-econoom in Mozambique.

Johan Verschueren (1960) is opgeleid tot botanicus en werkte enkele jaren in Peru. Hij was leraar in Antwerpen en directeur van het Xaveriuscollege in Borgerhout. Sinds 2012 was hij hogere overste van de Nederlandse en Vlaamse jezuïeten: eerst als provinciaal van twee provincies tot aan de fusie van 2017, en daarna van de onafhankelijke Regio van de Europese Lage landen. Het proces voor de benoeming van zijn opvolger is vorig jaar september in gang gezet, maar er was niet gerekend op een snel vertrek van Johan en zijn spoedig aantreden in Rome (begin januari).

Juan Antonio Guerrero Alves SJ

Herinneringen aan Hans van Leeuwen

Gedurende ongeveer veertig jaar hebben onze wegen elkaar gekruist. Spiritualiteit was wat ons telkens weer samenbracht, en met name de Ignatiaanse spiritualiteit. We ontmoetten elkaar regelmatig in het 'Seminarie over de Geestelijke Oefeningen'. Het Seminarie, dat als een 'werkgroep' rond het fundament van onze spiritualiteit begon en door de jaren heen een vriendengroep werd. En al had Hans niet de 'leiding', hij werd al vlug de drijvende kracht erachter. Daar ontstond het idee, om in het bezinningscentrum Godsheide (Hasselt), jaarlijks een maand lang persoonlijk begeleidde 'geestelijke oefeningen' aan te bieden. Het was een nieuwe aanpak gebaseerd op de oorspronkelijke manier waarop Ignatius de Oefeningen gaf. Verschillende jezuïeten, religieuzen en leken werden uitgenodigd om als begeleiders mee in het team te stappen. Het werd – in de Lage Landen – een nieuw begin. Het was 1978.

Vanuit dat initiatief groeide stilaan de noodzaak om een vormingsprogramma op te zetten om mensen voor te bereiden op het geven van de Geestelijke Oefeningen. Samen met anderen - Jan van

Deenen, Jan Vanneste, Mary Blickman - organiseerden we dit programma op verschillende plaatsen in Nederland en Vlaanderen.

In dat Seminarie ontstond ook een ander project. Voor het jubeljaar 2006 (Ignatius stierf in 1556, Xaverius en Favre zijn geboren in 1506) werden 'specialisten' uit verschillende landen uitgenodigd te schrijven over: Geestelijke Oefeningen en onderscheiding (Ignatius), over de wereldwijde zending van de Sociëteit (Xaverius) of over vriendschap (Favre). Het boek kreeg de titel: *De Heer van de Vriendschap* en werd ook in het Engels gepubliceerd.

Tot in zijn laatste levensjaar schreef Hans artikelen. Wat Hans karakteriseerde was het harmonisch samengaan van spiritualiteit en theologie. Dat was zijn kracht. Hij schreef zelf veel hierover en hielp anderen bij het schrijven van artikelen en boeken. Zijn inbreng werd door velen gewaardeerd en hij was daar dankbaar voor.

We hebben elkaar ook leren kennen toen we beide provinciaal waren, niet één keer, maar tweemaal. Zijn wijsheid trof me telkens opnieuw. In moeilijke omstandigheden bleef hij rustig en trefzeker. De situatie in onze provincies mocht dan al verschillend zijn, we leerden van elkaar en vonden steun bij elkaar. Hij hield van een goed gezelschap en een goede tafel. Een goede, beleggen wijn was aan hem wel besteed. Dat kon je aan zijn ogen zien; woorden waren overbodig. Over zichzelf bleef hij bescheiden, ja, zelfs terughoudend. Hans was niet een man van veel *'états d'âme'*. Wat er diep in hem omging was het geheim van Degene aan wie hij zijn leven had gegeven.

Mark Rotsaert SJ

Pater Hans van Leeuwen schreef in het parochieblad Triptiek van Nijmegen - 25 september 2019

Aan de bezoekers van de Cenakelkerk. Enige weken geleden heb ik u doen schrikken met de mededeling dat ik niet langer zal kunnen voorgaan in de vieringen van de Cenakelkerk, omdat een ongeneeslijke en al uitgezaaide ziekte mij dat niet langer mogelijk maakte.

Ik behoef u niet te zeggen, dat dit voor mijzelf ook een grote verrassing was. Je weet dat zoiets je ooit kan treffen, maar we weten niet hoe en wanneer. En dan is het daar plotseling. Het zet je leven op zijn kop.

Opeens zijn er een aantal personen en situaties waar je afscheid van moet nemen. Het is duidelijk dat het moment dichterbij is gekomen, waarop ik mijn leven mag teruggeven aan Hem die het mij als een geschenk gegeven heeft. Dat beleef ik niet als een droevige zaak, maar wel als een ernstige fase van mijn leven.

Ik sta voor de opgave mijn leven af te ronden. Ik doe dat in grote dankbaarheid.

Weet dat ik u allen meeneem op de weg die nog voor mij ligt. Ik vraag om het gebed van u allen, dat ik "ja" zal kunnen zeggen op wat mij nu overkomt. En dat ik met groot vertrouwen en hoop dat wonder mag binnengaan dat we eeuwig leven noemen.

Een wonder dat al begonnen is... Adieu!

Hans van Leeuwen SJ

Marc Desmet SJ nieuwe regionaal overste jezuïeten Nederland en Vlaanderen

Sneller dan verwacht kwam op 29 januari het nieuws dat Marc Desmet, door pater generaal Arturo Sosa, tot de nieuwe regionaal overste van de jezuïeten van de Lage Landen is benoemd.

Marc Desmet werd in 1956 geboren in Roeselare (België). Voordat hij in 1985 intrad in de Sociëteit van Jezus, studeerde hij geneeskunde en werkte hij enkele jaren als arts. Hij studeerde filosofie in Parijs en theologie in Leuven. In 1992 werd hij priester gewijd.

Marc specialiseerde zich in de palliatieve zorg. In België is hij een autoriteit op dit onderwerp. Hij schreef meerdere boeken over medische ethiek en over ignatiaanse spiritualiteit. Sinds 2013 is hij overste van de internationale jezuïetengemeenschap 'Lessius' in Leuven.

De Nederlandse en de Vlaamse provincies van de Sociëteit van Jezus fuseerden in 2017 en werden de Regio van de Europese Lage Landen (ELC). Momenteel telt deze regio 125 leden plus 25 teruggekeerde missionarissen. Daarnaast studeert een achttal jezuïeten uit het buitenland aan de KU Leuven.

Op 31 juli zal Marc Desmet zijn taak aanvangen als regionaal overste. Tot die tijd is Jan Stuyt de waarnemend regionaal overste. Jan is op zijn beurt als socius opgevolgd door pater Bart van Emmerik, die directeur was van het Platform voor ignatiaanse spiritualiteit in Amsterdam.

Pater Lambert Sugiri van den Heuvel SJ

Lambert Sugiri van den Heuvel (Berne-Heeswijk, 1930) woont in de pastorie van de Sint Theresia kerk in Jakarta waar hij tot voor enkele jaren pastoor was. Vele jaren zette hij zich actief in voor de charismatische vernieuwing en wat die kan betekenen voor de parochies. Sinds zijn emeritaat heeft hij tijd voor een andere grote passie: schilderen. Geïnspireerd door het werk van Jerónimo Nadal (1507-1580), een jezuïet uit de zestiende eeuw die een geïllustreerde bijbel gebruikte bij de verkondiging, besloot hij dit idee over te nemen. Eduard Kimman SJ sprak met hem tijdens zijn bezoek aan Indonesië afgelopen januari.

Lambert van den Heuvel werd in 1930 geboren op de boerderij van zijn grootouders in Heeswijk, tegenwoordig gemeente Bernheze. Hij was de oudste van een gezin met tien kinderen. Vanwege de oorlog startte hij pas in 1945 met zijn gymnasiumopleiding aan het klein seminarie bij de norbertijnen. Tijdens de geschiedenisles leerde hij over de opheffing van de jezuïetenorde in 1773. Ook las hij boeken over Ignatius van Loyola. Zijn klasgenoten werden norbertijn, maar Lambert trad in 1951 bij de jezuïeten in. Ook een van zijn broers werd missionaris (witte pater) in Oeganda. Vorig jaar is hij overleden. Een neef zou later docent worden op het Aloysiuscollege in Den Haag. Lambert logeerde bij hem tijdens zijn laatste bezoek aan Nederland in 2010. Dit jaar hoopt hij 90 jaar te worden, als zijn gezondheid het toelaat. Hij heeft hartproblemen, het lopen gaat lastig, maar hij denkt nog niet zo aan de dood. Hij heeft nog veel te doen, vertelt hij, zittend in zijn werkkamer, die gezellig vol staat met boeken, tubes verf, schilderijen en memorabilia.

Jezuïeten in Indonesië

Vanaf het midden van de negentiende eeuw werkten er jezuïeten in het huidige Indonesië. De missie op Midden-Java kwam pas goed van de grond door het werk opgezet door Frans van Lith SJ (1863-1926). Vanaf de jaren '20 werden Javaanse novicen opgenomen. Ongeveer dertig jaar lang zorgden de Nederlandse jezuïeten ervoor, dat ieder jaar zes novicen het tweejarige noviciaat afmaakten en

dan met de filosofiestudie in Yogyakarta konden starten. Wanneer er in een jaar minder dan zes Javaanse kandidaten waren, dan werden Nederlandse studenten ter aanvulling gestuurd. Voor het laatst gebeurde dit in 1952. Lambert van den Heuvel hoorde bij deze laatste groep novicen, die met het schip de Willem Ruys vertrokken uit Rotterdam om een maand later in Tanjung Priok af te meren. Van de zes man bleven, naast Lambert, Chris Melchers en Bill Lamers. Drie traden uit en gingen weer terug naar Nederland.

Charismatische vernieuwing

Tijdens zijn theologiestudie in Yogyakarta werd Lambert in 1964 gewijd door Mgr. Darmojuwono. Zijn tertiaat deed hij in Münster. In 1966 was hij korte tijd prefect aan het Kolese Kanisius en in 1967 werd hij pastoor van een nieuwe parochie in een buitenwijk van Solo (Surakarta), een parochie met deftige Javanen. Na tien jaar, in 1977, verhuisde hij naar de benedenstad van Jakarta, naar de parochie van Mangga Besar. De kerk was een voormalige ijsfabriek waar voornamelijk families van winkeliers en handelaren naar de vieringen kwamen. Daar ontmoette Lambert mensen die zich hadden gegroepeerd rondom een beweging die charismatische vernieuwing nastreefde.

Lambert: 'Ik had in Solo geen goede ervaringen gehad met deze vernieuwingsbeweging. Maar in Jakarta was het anders. Ik werd moderator van een groep en ik ervoer de kracht van de Heilige

FOTOGRAFIE: KATHARINA R. LESTARI

Geest, die mensen in vuur en vlam zet. Er kwam een groep uit de parochie van de Kathedraal. Ik bezocht andere parochies en ik werd in het aartsbisdom Jakarta de man van de charismatische vernieuwing. In 1980 startte ik met de training van leiders van gebedsgroepen. Ik bezocht een congres in Dublin om te onderzoeken wat de charismatische vernieuwing kan bijdragen aan de bestaande parochies. De karmeliet Johannes Indro wilde een eigen charismatische beweging beginnen, maar ik wilde vernieuwing van wat er al was. Een groot deel van Indonesië heb ik bezocht, en heb mensen getraind om bijbelgroepen of gebedsgroepen te kunnen leiden. Vanuit de Bisschoppenconferentie was ik twaalf jaar lang de nationale promotor van de charismatische vernieuwing. In elk bisdom zorgde ik ervoor dat er een secretariaat werd opgezet. Ik gaf cursussen, seminars, retraites en ik schreef materiaal voor de cursussen. Dat werden uiteindelijk boekjes. Bijvoorbeeld over: 'De onderscheiding der geesten' (Discernment). Uiteindelijk werd ik opgevolgd: eerst door wereldheren, later door leken.'

Schilderijen als medium voor evangelisatie

Na jaren waarin de focus vooral lag op de charismatische vernieuwing en de nieuwe evangelisatie,

keerde Lambert terug naar de parochiële zielzorg in Jakarta. Eerst in de parochie van de Kathedraal en op 75-jarige leeftijd in de Sint Theresia kerk. Hij woont nog steeds in de pastorie maar is inmiddels met emeritaat. Hij maakte de tijd mee dat in het alomarmaker wordende Jakarta, tijdens een huwelijksplechtigheid een bloemenzee op het priesterkoor verscheen terwijl deze bloemen bij de daaropvolgende viering verdwenen waren. Hij onderzocht hoe beter met de bloemversieringen kon worden gewerkt en stelde voor een cursus bloemschikken te organiseren voor vrijwilligers. Zelf deed hij mee. Maar aan het bloemschikken gaat een schets of een schildering met een bloemenontwerp vooraf. Ook dat moest hij leren. Hij deed mee aan een schilder cursus in de parochie, geleid door een schilder uit Bali. Hij ontdekte een nieuw talent bij zichzelf.

Ruim vijf jaar en 300 schilderijen later, spreekt pater Lambert over canvas als een nieuw medium voor evangelisatie. 'De mensen zijn tegenwoordig meer visueel georiënteerd en om hun aandacht te trekken gebruikt men vooral visuele middelen. Mijn bedoeling is om door middel van schilderijen de evangelisatie verder uit te dragen.'

Hij produceert minstens één schilderij per week, voornamelijk over bijbelse thema's. 'Het gaat er

Lambert van den Heuvel en Eduard Kimman

niet om perfect te zijn. Ik heb een boodschap in elk schilderij. Het gaat over het mysterie van ons geloof in Jezus en er zijn veel dingen waar we over kunnen nadenken.'

Hij kan zijn ideeën kwijt in zijn schilderijen. Tientallen staan en hangen er in zijn werkkamer, op de gang, overall. Met Engelse titels op het canvas. Zijn de afbeeldingen niet wat traditioneel? 'Dans, zang, muziek en theater worden wel geapprecieerd in Indonesië maar niet zozeer de beeldende kunsten, zeker niet de abstracte kunst.' De boodschap moet overkomen, dus maakt hij schilderijen die niet te moeilijk zijn. Afbeeldingen van zijn schilderijen zijn bijeengebracht in een boek: *Together with Jesus, Book I*, by L. Sugiri SJ, Evangelist Painter. Deel 2 en 3 zijn in de maak.

In het tijdschrift Cardoner las hij dat Jerónimo Nadal ook zo werkte. Het resultaat was een bijbel met 150 gravures voorzien van uitleg. Paul Begheyn schrijft over deze Spaanse jezuïet in zijn boek (zie boekrecensie volgende pagina).

De meeste tijd brengt Lambert nu door met schilderen. Hij is gauw moe en zijn hart geeft de nodige

lichamelijke problemen. Voor grotere afstanden gebruikt hij een rolstoel. We mijmeren over zijn con-novicen: Hans van Leeuwen, Wim Peters, Chris Odiijk, Huub Oosterhuis. Wat hebben zij in hun leven gedaan? Lambert kijkt terug op zijn eigen leven, op de charismatische vernieuwing bij hemzelf. Wanneer is het 'geleid door de Geest' en wanneer is het een hallucinatie of een droom? Hij laat me een inleiding in de neurologie van de hersenen zien. Ook dat leest hij. Bestaat er wel een vrije wil? Een prangende vraag in een tijd van algoritmes en kunstmatige intelligentie.

Hij denkt zelden terug aan wat voorbij is. 'Je betekent iets, zolang je iets betekent voor andere mensen.' In de Geest van de Heer doet hij zijn werk. Iedere dag. 'Zolang ik me sterk genoeg voel en mijn handen niet beven, zal ik blijven schilderen tot ik sterf.'

Eduard Kimman SJ

Sugiri: is de Javaanse versie van zijn Nederlandse naam.

De Nederlandse jezuïeten. Een geschiedenis in 50 voorwerpen.

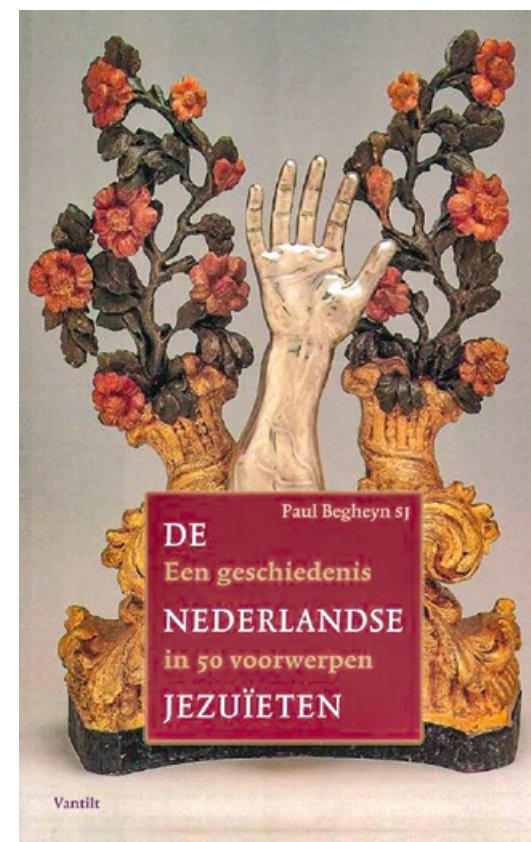
Enkele maanden geleden verscheen te Nijmegen een compendium over de veelzijdige activiteiten van de Nederlandse jezuïeten in Nederland, gedurende een periode van bijna vijf eeuwen. Als oud-archivaris van de Nederlandse jezuïeten met een grote kennis van hun geschiedenis, is Paul Begheyn SJ natuurlijk bij uitstek geschikt om een dergelijk boekje samen te stellen. Hij heeft zich daarbij laten inspireren door Neil Mac Gregor, directeur van het British Museum, die aan het begin van dit millennium aan de hand van 100 voorwerpen uit de

Londense museumcollectie een beknopte wereld-geschiedenis heeft gepresenteerd. Paul Begheyn maakt zo ook een selectie uit de geschiedenis en het archief van de Nederlandse jezuïeten. Uiteraard kan een dergelijke keuze bij sommige objecten discutabel worden geacht, zoals in het geval van de relik van een tand van Alfonso Salmerón die in de Krijtberg te Amsterdam terecht is gekomen. Dat neemt echter niet weg dat de 50 hoofdstukjes die in dit compendium door de auteur zijn bijeengebracht, een schat aan gegevens over de jezuïeten leveren en uitermate instructief zijn.

Duidelijk wordt dat de volgelingen van Ignatius grote invloed hebben uitgeoefend op de verkondiging van het evangelie en de zorg van de katholicen in de Lage Landen, met name ook in de periode van de Hollandse Missie. Hoofdstukje 11 over de bemoeienissen van de jezuïet Pieter Laurens vormt hiervan een aardig voorbeeld; het illustreert tevens de werkwijze van de auteur: in twee bladzijden laat hij associatief de lezer summier kennismaken met de beroemde atlas van Laurens van der Hem en Blaeu, de overgang van Vondel tot het katholicisme, met de vrijdenker Van den Enden en Spinoza en tenslotte met de Amsterdamse schuilkerk achter de pakhuizen van de Crytberghen, aan het Singel. Verderop passeren ook de jezuïetencolleges de revue die zo'n belangrijke stempel hebben gedrukt op de emancipatie van het katholieke volksdeel in de eerste helft van de 20e eeuw.

Zoals alle uitgaven van de Nijmeegse uitgeverij Vantilt is het boekje fraai geïllustreerd en wordt het afgesloten met een nuttig namenregister.

Hans Bots
(hoogleraar geschiedenis intellectuele
betrekkingen Radboud Universiteit 1976-2005).

Paul Begheyn SJ, *De Nederlandse jezuïeten. Een geschiedenis in 50 voorwerpen*, Nijmegen, Vantilt, 2019, € 19,95.

Jongerenactiviteiten 'MAGIS' – een introductie

Het werk met jongeren en jongvolwassenen behoort van meet af aan tot het DNA van de Sociëteit van Jezus. Colleges, universiteiten, vormingswerk in allerlei maten en gewichten: altijd zijn er jezuïeten actief in geweest. Sinds enkele jaren is er een nieuwe loot aan die rijke boom gegroeid: ignatiaanse jongerenevents onder de noemer 'MAGIS' (Latijn voor 'meer').

Ontstaan van MAGIS

De oorsprong van MAGIS ligt bij de Wereldjongerendagen (WJD). In de aanloop naar die dagen van samenzijn, geloofsvorming en ontmoeting met de paus, nemen honderdduizenden jongeren van over de hele wereld deel aan honderden voorbereidingsprogramma's. In 1997 – de WJD in Parijs – deden de jezuïeten voor het eerst hun eigen voorstel. Dat programma kreeg in Keulen 2005, onder impuls van Ludger Joos SJ, zijn definitieve plooï met de ronkende titel 'Magis: Ignatianische Experimente'. Sindsdien hebben er, in het kader van de Wereldjongerendagen, zes wereldwijde MAGIS-festivals plaatsgevonden: in Sydney (2008), Madrid (2011), Rio de Janeiro (2013), Krakow (2016) en Panama (2019). In WJD-vrije jaren kwamen regionale edities van de grond. De jezuïetenprovincies van Ierland, UK en de Lage Landen werkten in 2014 samen voor een eigen MAGIS-event. Maar vooral in Centraal-Europa wordt er aan de kar getrokken: we hebben nu een bijna-jaarlijkse traditie van MAGIS tijdens de zomervakantie: Hongarije (2014), Tsjechië (2017), Polen (2018), en Litouwen (2019).

Voor de komende jaren kijken we uit naar MAGIS Europe in Hongarije (2020), waarover dadelijk meer, en in Kroatië (2021) maar ook naar de WJD in Portugal (2022). MAGIS heeft zich in korte tijd op de kaart gezet, zoveel is duidelijk.

Wat houdt MAGIS in?

In principe bestaat het event uit twee delen: ten eerste de **meerdaagse activiteiten** – de zgn. 'experimenten' –, en nadien het **slotfestival** waarvoor alle experimentgroepen samenkomen voor een feestelijke afsluiter.

Voor het eerste deel kies je één experiment uit een hele reeks. Mogelijkheden zijn: spiritualiteit, ecologie, sociaal werk, culturele activiteiten of een pelgrimstocht. Je kiest voor een experiment omdat je je grenzen wilt verleggen, om er 'meer' vruchten van

te plukken dan uit een gewone vakantie. De activiteiten bestaan altijd uit een mix: actie, reflectie en uitwisseling.

Actie

Je onderneemt iets, je doet een nieuwe ervaring op. Vraag aan elke Vlaamse deelnemer wat hij of zij gedaan heeft tijdens MAGIS 2011, en het antwoord zal onmiddellijk zijn: 'Darocca prison'. Met de gedetineerden gingen we creatief aan de slag om uiteindelijk samen een toneelstukje op te voeren. Hoeveel grenzen zouden we verlegd hebben met dat bezoek aan deze gevangenis? Of zouden we anders in ons leven ooit een 'favela' in Sao Paolo bezocht hebben (2013), laat staan gespeeld met kinderen uit deze buurt?

MAGIS EUROPE 2020
#bread #life #love

Jongerenfestival georganiseerd door de jezuïeten

Jij bent mijn Brood mijn Leven mijn Liefde

2020
1-9 augustus

Hongarije
Oostenrijk
Roemenië
Slovakije

magislowcountries.org
(info voor Vlaanderen & Nederland)
www.facebook.com/MAGISEU

magis.jesuits.eu
Check de website voor meer details

Biddende pelgrims

Reflectie

MAGIS geeft je een surplus aan intellectuele en spirituele bagage mee rond het thema van het experiment. In Tsjechië 2017 mocht ik mee met 'I was a stranger and you received me'. We hebben geluisterd naar experts over migratie, vluchtelingen ontmoet en hun verhalen gehoord. Eigenlijk waren we zelf een beetje 'people on the move'. We trokken van plek naar plek om al die mensen te ontmoeten. We waren vreemden, verwelkomd door andere vreemden. Het heeft een diepe indruk nagelaten. *Ecofriendly* (Litouwen 2019) bracht wetenschap en *Laudato Si'*, ignatiaanse spiritualiteit en ecologische actie samen. Dat ecologie en geloof van harte samen konden gaan, was voor sommigen een verrassing. Onze WhatsApp-groep is nog altijd actief.

Uitwisseling

Het hart van MAGIS-dag is de MAGIS-cirkel. Tegen de avond leggen we de vruchten van die dag bij elkaar: wat leefde er die dag in mij, wat bleef me bij? De grootste aantrekkingspool van MAGIS is wellicht het heerlijk internationale karakter van het gebeuren. Tijdens het slotgebeuren ontmoeten culturen elkaar door het Festival of Nations. Daarvoor trekken we allemaal ons beste Engels aan. Voeg daarbij een flinke scheut humor, de muziek en mooie vormgeving – je herkent de veteranen van vorige edities aan hun T-shirts – en het plaatje is

compleet. Een meisje zei achteraf: 'De stap in het onbekende bracht me ertoe om open te staan voor alles wat ik bij MAGIS zou horen en zien, om mezelf beter te leren kennen en God te vinden in mijn leven.'

MAGIS Europe 2020 in Hongarije

Deze zomer, van 1 tot 9 augustus 2020, verwachten we zoals gezegd, MAGIS Europe in Hongarije en de buurlanden. Alle jongvolwassenen (18 tot 35 jaar) zijn er van harte welkom. Deelnamekosten bedragen €130,- inclusief het verblijf en verplaatsingen ter plekke en exclusief het vervoer van en naar je land en zakgeld.

Een greep uit het experimentenaanbod van MAGIS 2020.

Het intrigerende 'Dance to God' (cultuur), 'Green heads, hearts and hands' (ecologie), 'Playing together' (speelpleinwerking met Roma-kinderen), 'Via Transylvanica' (pelgrimstocht) of zelfs 'One week as a Jesuit'!

Inschrijven voor MAGIS Europe kan van 1 maart tot 15 mei 2020 via <https://magis.jesuits.eu/>

Info voor Vlaanderen en Nederland:
<https://magislowcountries.org/>
Contact voor België en Nederland:
Walter Ceysens s.j., walter.ceysens@jesuits.net

Walter Ceysens SJ

Juneco: opvang jonge vluchtelingen in het hartje van Mechelen

Naar aanleiding van de vluchtelingenstroom in 2015-2016 van (onder andere) niet-begeleide minderjarigen, werden er verschillende lokale opvanginitiatieven geopend om deze specifieke doelgroep op te vangen. Hierdoor konden jonge niet-begeleide minderjarigen doorstromen van grote opvangcentra naar kleinschalige hulpverlening. Juneco, is een leergroep binnen Jeugdzorg Emmaüs Mechelen.

Op 22 augustus 2017 verhuisde onze leergroep naar een nieuwe locatie, een vleugel in de tuin van het jezuïetenhuis Leliëndaal. We kwamen terecht in het hartje van Mechelen, een onbekend stukje rust midden in het stadsgebeuren. Nieuwe uitdagingen wachtten ons: leven in een stad en samenleven met jezuïeten als burens. Dankzij structureel geplande vergaderingen tussen de jezuïeten en Juneco, zorgen we voor een open communicatie en ruimte om te leren en samen te leven.

Onze doelgroep

We begeleiden niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV). Dit zijn minderjarigen die zich zonder ouders of voogd buiten de grenzen van hun land van herkomst bevinden, en die vaak een lang migratietraject doorlopen hebben. Het traject, hun profiel en de redenen waarom ze het land van herkomst verlieten, zijn uiteenlopend. Allen hebben ze behoefte aan bescherming, aan een wettelijke vertegenwoordiging en aan begeleiding.

Juneco richt zich specifiek op de meest kwetsbare jongeren die op de vlucht zijn. De jongeren worden doorverwezen door Fedasil, een Belgische instelling die verantwoordelijk is voor de opvang van asielzoekers. We hebben een maximale bezettingsgraad van vijftien jongeren, zowel jongens als meisjes, waarvan de officiële aanmeldingsleeftijd tussen de twaalf en de vijftien jaar ligt.

Impact en gevolgen

De toename van geweld, gericht op kinderen, zorgt voor een vluchtstroom naar veiliger landen. De vlucht en de vluchtroute worden ervaren als een

traject van breken; contactbreuk met de personen van wie ze houden, contactbreuk met hun land en contactbreuk met hun cultuur. Behalve de thuissituatie die ze al dan niet uit eigen wil ontvluchten, laat ook de vlucht zelf diepe sporen na. Op hun tocht kunnen ze te maken krijgen met allerlei vormen van misbruik, van afpersing en ontbering tot zwaar psychologisch en fysiek geweld. Ook bij aankomst in het nieuwe land worden de jongeren geconfronteerd met heel wat moeilijkheden en onzekerheden. Ze weten niet waar ze terechtkomen en of ze al dan niet erkend zullen worden. Er wordt van hen verwacht dat ze zich in snel tempo aanpassen aan een nieuwe cultuur en een nieuwe taal leren, iets wat een ontzettend grote druk op hun jonge schouders legt. Onzekerheid over het al dan niet nog in leven zijn van familieleden maakt dit hele

FOTOGRAFIE: PHILIP DEBRUYNE SJ

FOTOGRAFIE: PHILIP DEBRUYNE SJ

proces nog zwaarder om te dragen. Het ontbreken van ouders of andere bloedverwanten is wellicht één van de meest invloedrijke factoren binnen de leergroep Juneco. Ze missen voorbeeldfiguren die ze vertrouwen en moeten op zoek gaan naar zowel hun persoonlijke als hun culturele identiteit.

De noden na de vlucht: de veilige thuishaven Juneco

In het begin van de begeleiding is het van groot belang het vertrouwen, dat deze jongeren tijdens hun tocht zijn verloren, te herstellen. Ze zoeken geborgenheid en veiligheid om een nieuwe fase in hun leven met uitzicht op een toekomst te beginnen. Deze jongeren dienen zo goed mogelijk ondersteund te worden in hun integratie en acculturatie. Hierbij moet rekening gehouden worden met mogelijke onderliggende gevoelens van rouw, verdriet en heimwee. Het merendeel van hen werd door de situatie gedwongen om heel snel 'volwassen' te worden. Het is van belang dat er in begeleiding ruimte wordt gemaakt voor hun kind-zijn en dat ze de kans krijgen om hun zelfstandigheid verder te ontwikkelen.

We bieden deze jongeren een goed onderbouwd pedagogisch klimaat binnen een leefgroep, dat voorspelbaarheid garandeert en zorgt voor continuïteit in het dagelijks leven. De begeleiding speelt zoveel als mogelijk in op individuele noden. Zo

trachten we de jongeren zichzelf te laten ontplooiën overeenkomstig hun leeftijd. Zo kunnen zij groeien tot autonome personen binnen onze samenleving. Zo krijgen zij respect voor- en kennis van de publieke en sociale ruimte waarin ze zich een nieuw leven kunnen eigen maken.

"We willen de jongeren een veilige haven bieden die op termijn de betekenis kan krijgen van een nieuwe thuis als vertrekpunt voor het uitbouwen van een leefbare toekomst."

Zelfstandig wonen

Na twee tot drie jaar verblijf in onze leefgroep hebben deze jongeren een heuse integratietocht achter de rug. Ze kennen de Nederlandse taal, volgen een schooltraject en staan behoorlijk stevig in hun schoenen. Als ze achttien worden, mogen ze echter niet meer door ons worden begeleid. Er wordt dan van hen verwacht dat ze op zichzelf gaan wonen. Vele jongeren schrikken hiervan terug en zijn bang te vereenzamen. Zij hopen dan ook dat het lukt om (tijdelijk) bij een gezin te kunnen inwonen. De dienst pleegzorg organiseert voor hen het project 'Kamers Met Aandacht'. Dit project houdt in dat er een kamer beschikbaar is waar de jongere zelfstandig kan verblijven, en verder kan werken aan zijn of haar ontwikkeling na de achttiende verjaardag. Een gezin, dat een jongere deze mogelijkheid biedt, krijgt een heuse vergoeding van Pleegzorg. De jongere woont in principe zelfstandig, maar voelt ook nog de nabijheid en de warmte van een thuis.

We zoeken daarom naar gezinnen in en rond het Mechelse die bereid zijn, tegen vergoeding, een jongere uit onze leefgroep zelfstandig te laten wonen in hun huis. Bij interesse, neem gerust contact op met onze dienst.

Informatie:

Lynn.proven@emmaus.be -
Roselien.stockman@emmaus.be

Gift: Koning Boudewijnstichting
BE 10 0000 0000 0404
o.v.v. 'Jeugdzorg Emmaüs Mechelen
Leefgroep Juneco'.

Lynn Proven en Roselien Stockman

AMSTERDAM

Xaveriushuis

Op 6 december namen wij in Amsterdam afscheid van Bart van Emmerik, die intussen allang in Antwerpen zit. We 'vierden' dit afscheid in Amsterdamse en Hollandse sfeer: een bezoek aan *This is Holland* (een virtuele vliegreis van 9 minuten over Nederland), een rondleiding op het Bickerseiland en een etentje in 't Blaauwhoofd. In dit eetcafé kreeg Bart een aantal limericks aangeboden, waaronder:

*Hier staat bij 't afscheid een limerick
toegewijd aan Bart van Emmerik.
Hij zal wel zuchten,
in Vlaamse luchten,
Gij hebt geroepen, Heer, hier ben ik.*

✱ Toon Suffys krijgt sinds de ziekendag in november meer vragen voor ziekenzalving en begeleiding van zieken. ✱ Ward Biemans sloot het laatste deel af van het Ignatian Leadership Program, een cursus voor jezuïeten en lekenmedewerkers. Deze keer stond dit in het teken van veranderingsgericht leiderschap. Aangezien het programma nabij Belfast werd gehouden, was er een bezoek aan de Peace-Wall, de muur die West- en Oost-Belfast van elkaar scheidt sinds de Troubles in de tweede helft van de vorige eeuw. In kleine groepen werd daarna besproken hoe conflicthantering en het doorvoeren van veranderingen in organisaties effectief kunnen zijn. ✱ Onze Duitse huisgenoot, Matthias Kramm, loopt de laatste rechte lijn naar de afwerking van zijn proefschrift. Het einde komt dichterbij. ✱ Op 2 februari ontvingen wij de Salesianen van Amsterdam. Zij kwamen met vijf: drie Salesianen uit Azië (twee die in Amsterdam werken en één die op bezoek was) en twee Vlamingen die sinds kort in Nederland werken. Met zijn vieren bedienen zij een parochiekerk en proberen van daaruit aan jeugdwerk te doen. ✱ Paul Begheyn verbleef een week in Rome om in het algemeen ordes archief overleg te plegen over het Canisius Project. Dat startte meer dan twintig jaar geleden, en bevat de kritische editie van 'nieuwe' brieven en documenten van Petrus Canisius, wiens 500e geboortedag in 2021 wordt gevierd. Hij sprak er met de Spaanse broeder Wenceslao Soto, die hem opvolgde als bibliograaf van de geschiedenis van de Sociëteit. Paul was er twaalf jaar verantwoordelijk voor. Op 11 februari presenteerde hij zijn nieuwste

boek in de Amsterdamse universiteit (zie boekrecensie op pagina 9). ✱ Van de hand van Peter van Dael verscheen een bijdrage over jezuïetenkerken in Nederland in de eerste helft van de 19de eeuw (in: *The Survival of the Jesuits in the Low Countries 1773-1850*), een verhaal waarin onder andere de Krijtberg ter sprake wordt gebracht. Pater Roothaan bleek zeer betrokken bij het wel en wee van zijn Krijtberg. In 1835 werd de nog steeds bestaande pastorie gebouwd en werd de huiskerk achter de pastorie vergroot. Roothaan schrijft uit Rome op 3 maart 1835: *Wat betreft de pastorie, maak er om Gods wil geen paleis van! Een bescheiden woning, maar tevens geriefelijk met het oog op de gezondheid en de huisorde, de kamers van de paters moeten zo zijn dat de een de ander niet hindert.* Vier maanden later schrijft hij: *O.L. Heer zegene dit bouwwerk! En dit materiële bouwen moge het geestelijke, in zover dit in deze maanden van verhuizen mogelijk is, niet belemmeren... U vertelt me alleen over deze bouwrij, die U vanzelfsprekend bezighoudt, maar die U toch niet helemaal in beslag moet nemen. Hoe hebt U de kerkelijke diensten geregeld? De preken? Het toedienen van de sacramenten? U zegt er niets over. Zoals ook niet hoe U bij al dat lawaai van metselaars enz. het klaarspeelt om met uw confraters een verzorgd religieus leven te leiden...* ✱ Ons 'buitenlid' Peter Peelen zit momenteel tussen de dozen in verband met zijn verhuizing naar Delft.

ANTWERPEN

Romero-Loyola

Begin november vertrok Jan van de Poll naar Nijmegen om er afspraken te maken voor zijn aanstaande pastoraat aldaar, vooral in de parochie van de Molenkerk maar ook in het verzorgingshuis Aqua Viva. Ook vanuit Drongen zal hij werkzaam zijn in de geestelijke begeleiding en het geven van de Geestelijke Oefeningen. Bovendien is Antwerpen een van de centra van zijn activiteiten. ✱ Op 7 november was Wouter Blesgraaf te gast. Hij wilde nagaan of er in het huis Agora meubilair of andere voorwerpen van huishoudelijke aard ter beschikking stonden om daarmee het nieuwe huis in de Maria Theresiastraat (Leuven) uit te rusten. ✱ Naast zijn regelmatige bezoeken aan het college van Delft, heeft Bart Beckers ook reeds de colleges in Vlaanderen bezocht voor de begeleiding van de leerlingenpastoraal. ✱

Op vrijdag 8 november reisde Johan Verschuieren naar de Chapelle d'Europe om er voor te gaan in de dertigjarige herdenkingsviering van de vermoorde Salvadoraanse jezuïeten. ✱ In het weekend van 9-10 november was Peter Peelen onze gast. Hij was uitgenodigd door de Antwerpse zeescouts om in hun kapel op de Linkeroever met hen de eucharistie te vieren. Als oud-aalmoezenier van de Nederlandse Koninklijke Marine was hij daarvoor de geknipte man. ✱ Pater Thomas McClain, de centrale econoom van de Orde, verbleef van 22 tot 24 november onder ons en woonde de vergadering van de Sint-Bonifaciusstichting bij. Zij beheert het grootste deel van de gelden van de jezuïeten in Nederland. De bestemming van dit fonds is de opleiding van jezuïeten wereldwijd. ✱ De onderhoudswerken aan het huis gaan onverminderd door. De centrale verwarming heeft een grondige onderhoudsbeurt ondergaan en op het platte dak zijn zonnecollectoren aangebracht. Hierdoor wordt het water in het gebouw voor ongeveer 56% op jaarbasis opgewarmd door de zon. ✱ Nu de Grote Kauwenberg opnieuw is aangelegd – niet tot onze volle tevredenheid: de auto's razen door het zogenaamde 'woonerf' sneller dan ooit – hebben we plek voor een geveltuintje gekregen. In de loop van de maand december is de communiteit verrijkt met twee nieuwe leden: Bart van Emmerik en Luk Arts. Bart volgt Jan Stuyt op als socius. Luk Arts blijft zijn contacten met het Onze-Lieve-Vrouwe-college en zijn oud-studenten voortzetten. Tijdens diezelfde maand heeft ook Victor Assouad, delegaat van pater generaal voor West-Europa, een week bij ons doorgebracht. ✱ In het nieuwe jaar hebben we gedurende enkele dagen een Amerikaans jezuïet, Eric Studt, als gast ontvangen. Hij behoort tot de USA Northeast province en bereidt een doctoraat in de filosofie voor aan de universiteit van Glasgow. ✱ En tot slot, om de lezer gerust te stellen: soms doen we aan ontspanning. De overste (Guido Dierickx), de econoom van de regio (Theo van Drunen) en de schrijver dezes (Guido de Baere) hebben het prachtige natuurgebied 'De Liereman' (Oud-Turnhout) verkend. Aanbevolen!

BIRMINGHAM

Noviciaat Manresa House

Uit de Grote Retraite gekomen was het voor Dom duidelijk dat zijn roeping niet lag in een jezuïeten-

leven. Over en weer zeer hartelijk afscheid genomen. ✱ Het gewone leven hernam zijn loop. Nou ja, we vierden Sinterklaas met de dames Martina en Colette (M&C) en nog enkele gasten, compleet met gedichtjes. Bij M&C een stemmige kerstmaaltijd waarbij ieder kerstliederen zong uit eigen taal en traditie. Behalve in huis vierden we kerst op de plekken waar we apostolaatsconnecties hebben. Daarna twee weken naar familie. Stil huis. ✱ In het nieuwe jaar volgden de novicen een cursus in gebedsbegeleiding in St Beuno's, ons retraitecentrum in Wales. Ze maakten er - blijkens de reacties van de cursusgevers - een uitstekende indruk. We hadden niet anders verwacht. ✱ Vanuit Antwerpen kwam plaatsvervangend overste Jan Stuyt op bezoek en hij bezocht met Dries de kathedraal in Coventry. Jan hoorde met verbazing aan dat we nog geen vervangende woonruimte hebben voor de tijd dat hier de verbouwing plaatsvindt. De locatie die we op het oog hadden, gaat vervroegd in de verkoop en valt daardoor voor ons af. Volgens de architecten kan de verbouwing van start op 1 september van dit jaar. Alle plannen liggen klaar, goedgekeurd door de gemeente alsmede door de omwonenden. Tevoren had novice John iets heerlijks gebakken en had daarmee, vergezeld door pater Tony, een charme-offensief in de buurt ondernomen. Heeft gewerkt! ✱ M&C, beroemd door het kookboek 'Sainly Feasts', hebben een vervolgboek geschreven: 'Sainly Scones', weer in samenwerking met Dries. Het ziet er weer prachtig uit: 29 recepten voor 15 zoete en 14 hartige scones. Martina viert haar 92ste verjaardag op 29 februari aanstaande. Bij die gelegenheid zal het boek officieel ten doop worden gehouden. ✱ Intussen heeft Dries in Parijs de oud-bewoners van Manresa House opgezocht om te horen hoe ze het maken, onder wie Pascal Calu en Bastiaan van Rooijen. Zo te zien gaat het uitstekend met ze. ✱ Tenslotte heeft Manresa House geld en toestemming gekregen om een kopie aan te schaffen van het Stanislasbeeld, zoals dat op het Stanislascollege (Delft) te vinden is. Over twee jaar komt het de nieuwbouw opsieren.

BOECHOUT

Xaverius in Capenberg

Met Huize Stracke, mochten we ook de voorbije periode enkele grote feesten vieren. Eind november organiseerde het ABT-team de jaarlijkse ziekenzal-

ving. Het wil een viertal zijn van de dagelijkse zorg die door de vele handen van het personeel wordt gedragen. Een zichtbaar teken van bemoediging en troost. Na een aangrijpende viering in de kapel mochten we allen aanschuiven voor een heerlijke maaltijd. Aansluitend bij de viering van 11.00 uur op Kerstmis was het weer feesten geblazen. De directie van Capenberg mocht naast de communautiteit nog een 270 andere gasten verwennen. ✱ Ondertussen heeft de communautiteit een nieuwe facelift ondergaan. Lange tijd hadden we de moeder van Johan Verschuere te gast in afwachting van haar definitieve opname in Huize Stracke. Ze voelde zich snel weer thuis te midden van de oude bekenden van weleer. En met de komst tenslotte van Roland Daes was het huis vol. Onze minister moest dan ook met het feest van Xaverius, geholpen door Mervette, zeer inventief te werk gaan om al onze medebroeders, Ludo Vanden Broek en Mon Swaelen van Huize Stracke in te luisen, aan één tafel te krijgen. Het deed deugd om met z'n allen samen te vieren. ✱ Ook kregen de bouwplannen een concrete vorm. Diverse vergunningen werden aangevraagd en als alles naar wens verloopt, zal de nieuwe annex binnen twee jaar in gebruik genomen worden. Van de paters zal ondertussen wat geduld gevraagd worden, aangezien de nieuwbouw tegen het patersgedeelte als het ware wordt geplakt. Maar geduld wordt zeker beloond. ✱ Het was in ons rustige leven toch even schrikken toen Charles Verhezen en Mon Swaelen dezelfde dag op de spoed belandden. De verschillende pastorale activiteiten, maar vooral het overlijden van zijn broer hadden teveel van Charles' hart gevraagd en het geraakte in overdrive. Hem werd aangeraden de juiste dosis medicamenten te nemen en vooral het wat rustiger aan te doen. Mon daarentegen werd voor een paar dagen naar de intensieve zorg verwezen. Het zuurstofgehalte in zijn bloed was dramatisch laag. Dankzij de goede zorgen in het ziekenhuis herstelde hij weer.

Noot redactie: Bij het ter perse gaan van deze uitgave ontvingen wij het bericht van overlijden van Mon Swaelen op 20 februari in Boechout. Hij werd 86 jaar. In het zomernummer zal het in memoriam te lezen zijn.

BRUSSEL

Arrupe

Sinterklaas opende de eindejaarperiode met extra speculaas en zoetigheden aan tafel. Van die heerlijke decembermaand 2019 nam onze Brusselse

Noordwijk op oudejaarsavond afscheid met een knalspektakel dat ons elk jaar ongemakkelijk doet terugdenken aan onze laatste wintervakantie op het eiland Pearl Harbour in 1941. De ervaren leden van onze communautiteit verschansten zich dan ook al om tien uur, heel strategisch met oordopjes uitgerust, onder hun dikke wollen dekens. De ochtend van 1 januari, na het optrekken van de kruitdamp, was de ontmijningsdienst moedig in onze tuin bezig met het verzamelen en identificeren van de 's nachts neergestorte, geblakerde projectielen (allemaal made in Hong Kong). Buiten wat gedragsproblemen, die bij een dolgedraaid echtpaar merels werden vastgesteld, viel de schade nogal mee. ✱ Vrolijker ging het er begin januari aan toe tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst van alle, in Brussel omstreken wonende, jezuïeten. Onze overste, Hugo Carmeliet, had het allemaal perfect geregeld. Een eenvoudige gebedsdienst in de *Kapel voor Europa* (Leopoldswijk, metrohalte Maalbeek) werd gevolgd door een voedzame maaltijd in de ontmoetingsruimte erboven. Samen met het aperitief vooraf in de crypte verstevigde dit samenzijn de broederlijke gezindheid onder al onze gemeenschappen die de hoofdstad rijk is. Dit lofwaardig initiatief kan dus model staan bij uitzichtloze communautaire onderhandelingen. ✱ Dit bericht werd geschreven op 02-02-2020 de ultieme, 8-cijferige palindroomdag. Op het feest van Lichtmis dus. Het vroege zonlicht deed in die periode onze tuin ontluiken met gewassen waarvan we geen benul meer hadden dat die er begraven lagen. Voortijdige lente dit jaar, zo lijkt het ons. Als onze eeuwige God tijden en seizoenen heeft ingesteld, wie is hier dan de tel kwijtgeraakt?

HEVERLEE

Jezuïetenhuis

Het evenement in ons huis begin december bestond in het houden van een plenum over de mogelijke materiële en spirituele herschikkingen. Er werden vijf werkgroepen opgericht: herschikking van de huiskapel, herschikking van de refter, voorstellen voor de veiligheid van gebouw en bewoners, werkgroep voor liturgie, en bevorderen van de religieuze sfeer en de onderlinge spirituele contacten. Er kwam heel wat uit de bus. Het meest concrete resultaat werd bereikt voor de herschikking van de huiskapel. De realisatoren zijn geprezen. ✱ Maar we zijn en blijven een

rusthuis met ziekte en overlijdens. Op een ontroerend wijze kreeg Carlos Holvoet de ziekenzalving met nagenoeg heel de communautiteit in zijn kamer. Op 27 oktober is hij rustig overleden. De wake, de avond voor de uitvaart, is hier altijd heel stemmig met het mooie symbool van een opstijgende kolom wierook. ✱ Guy Verhaegen was op 23 november met zijn rollator voor het huis langs de straat aan het wandelen. Hij is gevallen en behulpzame voorbijgangers hebben de MUG gebeld. Hij was opgenomen in de H. Hartkliniek. Op 12 december werd hij terug overgebracht naar Heverlee waar hij op 18 december is overleden. Op 24 december vierden we de uitvaart van Guy in aanwezigheid van zeer talrijke familieleden. Drie achternichtjes waren misdienaar. Mgr. Fidèle Nsielele, bisschop van Kisantu, was, zoals bij pater Carlos, concelebrant en voorganger bij de absoute. ✱ Op 13 november werd het lichaam van Flor Uyttersprot vrijgegeven door de geneeskunde. Hij had zijn lichaam er aan afgestaan. Het werd met enkele leden van de gemeenschap intiem ter aarde besteld. ✱ We leefden mee met Wim Vandeputte bij het overlijden van zijn zus zuster Maria Vandeputte. Onze onverslijtbare excurrans Guy Borreman moest toch even forfait geven om een stent te laten plaatsen, en het ergste van al, hij mocht een maand niet met de auto rijden. Meteen een rustpauze voor zijn trouwe metgezel Aimé De Vocht. Mark Rotsaert wipt regelmatig over van Oxford naar Heverlee maar begin november moest hij over en weer naar het ziekenhuis voor verzorging en hij is bij het schrijven van deze kroniek nog altijd hier. ✱ Al met al blijft ons huis toch heel levendig met bezoekers en activiteiten. Op 26 november vierden we Sint Jan Berchmans met heel wat gasten. Cecilia Vanneste gaf ons op 11 december informatie over IGNAN, en op 18 december vierden we kerstfeest samen met het personeel. Het is de gelegenheid om al het personeel hartelijk te danken voor hun goede zorgen, ziekenafdeling, keuken, poetsdienst, techniek, tuin. ✱ Fernand Van Neste werd door Hendrik Vuye tijdens een interview in de *Gazet van Antwerpen* vernoemd als 'zijn promotor, een bekend jezuïet aan de Ufsia, destijds een uitstekend jurist en filosoof en een fantastisch man'. Het mag ook eens gezegd worden. ✱ Tijdens de examenperiode is het bij de studenten bijzonder stil. We zien ze ijverig studeren in alle mogelijke toegankelijke lokalen, tot in de crypte toe. De paters

die het verlangen, worden ook dit jaar weer uitgenodigd om enkele avonden een gesprek te hebben met studenten die er voor kiezen. ✱ Anekdote: onze vertrouwde huisdief heeft zich weer eens gemeld in de ziekenafdeling bij de verpleegster van wacht.

LEUVEN

Lessius

De examentijd ligt achter ons. Voor Carlos Gomez en Pedro Rodríguez-Ponga (beiden uit Spanje) en Christophère Ngolele (Congo Brazzaville) was dat geen probleem. ✱ Rinald D'Souza begint ondertussen te voelen dat hij zoetjesaan op de helft van zijn doctoraat geraakt. Het gaat over de Belgische jezuïeten in India. Binnenkort is hij weer een tijdje weg voor veldwerk. ✱ Nicolas Standaert heeft er nog een functie bijgekregen. Op verzoek van de rector van de KU Leuven is hij de academisch coördinator geworden van *KU Leuven Engage*, een initiatief om het maatschappelijk engagement van de universiteit te bevorderen. Het sluit naadloos aan bij wat hij al deed voor *Service Learning*. ✱ Jos Moons vierde de tweede druk van zijn boek over geestelijke begeleiding. Verder gaf hij onder andere een juniorcollege 'Geloven in een ongeloofwaardige kerk', bedoeld om middelbare scholieren te laten kennismaken met theologie; het is na te luisteren op YouTube. ✱ Ondertussen leverde Marc Desmet met een opiniestuk in *De Standaard*, een kritische bijdrage bij het assisenproces rond de euthanasie van Tine Nys. Rob Faesen organiseerde samen met tien buitenlandse collega's de stichtingsvergadering van de 'Canisius Group for the Future of the Ignatian Intellectual Tradition'. En Jacques Haers hield zich tussen colleges, lezingen en pastoraat ook bezig met de nieuwe geluidsinstallatie in de Begijnhofkerk waar de Universitaire Parochie kerkt. Het goede woord moet gehoord worden.

MECHELEN

Huis Leliëndaal

Vijftig jaar geleden werd in Rome het Secretariaat voor sociale rechtvaardigheid en ecologie (SJES) opgericht. Met wisselend succes en erkenning ontstonden allerlei sociale initiatieven waaronder de beweging van de priesterarbeiders, de insertie in kansarme buurten en de Jesuit Refugee Service (JRS). Nu, vijftig jaar later werden al die ervaringen gebundeld. Niet minder dan tweehonderd gedelegeerden –

mannen en vrouwen, jezuïeten en leken- namen deel aan dit gebeuren. Pieter-Paul Lembrechts vertegenwoordigde onze regio. ✱ De samenkomst in Rome had tot gevolg dat ook op lokaal niveau werd vergaderd rond de sociale problematiek. Onze communiteit vroeg zich bijvoorbeeld af of wij ons huis ook konden openstellen voor mensen in nood, met name vluchtelingen. Gezien de beperkte draagkracht van onze communiteit leek dit niet haalbaar. Want, een van die dragers – Marc Lindeijer – gaat het bisdom Breda versterken als vicaris en een andere drager, Leo De Weerd, zal binnenkort naar Leuven verhuizen. ✱ We kregen ook onverwacht bezoek van een klas van de pas opgerichte 'Sint-Ignatiuschool' in Maleizen (Overijse)! De naam is op zijn minst misleidend want het college heeft niets met ons jezuïeten te maken. Ze waren trouwens meer geïnteresseerd in de relikwie van Jan Berchmans dan in nog levende jezuïeten. Misschien moeten we toch maar eens een patent nemen op onze jezuïetenpedagogie. ✱ De trouwe lezers van deze rubriek zullen zich herinneren dat er flink wat gewandeld en gefietst wordt in onze communiteit: nu ook met de elektrische fiets. Ik laat het aan jou, lezer, over te raden wie zichzelf zo een geschenk cadeau deed.

NIJMEGEN

Aqua Viva

Soms lijkt het alsof de laatste maanden van het jaar volop feestseizoen zijn. Op 26 november herdachten wij de patroon van het huis, Sint Jan Berchmans. De dag begon met koffie en gebak in de aula, aansluitend de mis in de kapel en daarna de borrel en een uitgebreid feestdiner in de refter. Nauwelijks waren we hiervan bekomen, of Sinterklaas stond voor de deur. De laatste jaren komt de sint zelf niet meer, dus stuurde hij een paar pieten om de feestvreugde bij ons te verhogen. En die deden het dit jaar weer heel goed. De medewerkers van de activiteitenbegeleiding toetsten met een kennisquiz hoeveel wij nog wisten van de wetenswaardigheden van het afgelopen jaar. Er werd gretig meegedaan door de bewoners. ✱ Op 9 december begroeven wij Hans van Leeuwen op Jonkerbos. De laatste weken van zijn leven waren voor hem in toenemende mate moeilijk geworden. De slokdarmkanker maakte dat hij steeds slechter kon slikken. Een bestraling had aanvankelijk wat soelaas geboden, maar de positieve effecten daarvan ebden langzaam weg. Hij heeft

die tijd met bewonderenswaardige gelijkmoedigheid gedragen, en bleef zichtbaar aanwezig onder ons in huis, bij de koffie en bij de borrel vóór tafel. Het einde kwam voor hem ongetwijfeld als een verlossing. Wij namen afscheid van hem in een viering waarin Johan Verschuieren voorging, Jan Bentvelzen de preek verzorgde en wij vanuit zijn familie een ontroerend getuigenis hoorden over de betekenis van Hans voor hen. ✱ Anderhalve week later namen wij afscheid van Paul de Chauvigny de Blot. Zijn dood kwam, anders dan die van Hans, volkomen onverwacht. Een val tijdens het boodschappen doen spiraalde in heel korte tijd van kwaad tot veel erger. De uitvaart maakte duidelijk hoe Paul voor een ongelofelijk netwerk van mensen belangrijk geweest was. Naast veel familie waren oud-studenten en collega's van Nijenrode aanwezig; een bus vol leden van de Indonesische parochie; mensen die door Paul waren gedoopt of getrouwd; vertegenwoordigers van de Indonesische ambassade. Het werd een heel druk, ontroerend (en gezellig) afscheid. ✱ Daags vóór de uitvaart van Paul, hadden wij onze jaarlijkse Kerst-in. Ieder jaar vierten wij kerst in de kring van bewoners, vrijwilligers en medewerkers. Op die dag is de middagmaaltijd een broodmaaltijd, en is er 's avonds een feestelijke buffetmaaltijd waarvoor ook medewerkers en vrijwilligers zich kunnen inschrijven. Het aantal aanwezigen overtrof het record van vorig jaar. De bijeenkomst begon in de aula met een stemmig harpconcert. Daarna togen wij naar de refter, waar wij met bijna honderd man (m/v) aan tafel zaten. Wij hadden een heel gezellige avond, waarmee medewerkers en vrijwilligers werden bedankt voor hun inzet. ✱ De viering van Kerstmis had bijna iets intiemers, na al die gasten die in de weken ervoor in huis waren geweest. In de Kerstnacht was er een viering met na afloop een ontmoeting in de aula. Op eerste Kerstdag een maaltijd in een extra feestelijk ingerichte refter. De stemming van Kerstmis leidde ons rimpelloos naar de jaarwisseling. Ook die werd gepast gevierd, waarbij een kleine schare met een glas champagne en met uitzicht op allerlei vuurwerk (dit jaar de laatste keer misschien?) het nieuwe jaar begroette. ✱ Bij al deze bijzondere momenten hield het alledaagse leven ook z'n gewone tred, met alle activiteiten die daarbij horen; lezingen, muziekmiddagen, spelletjes-bijeenkomsten en filmvoorstellingen.

Kennismaking met Benedict Ebogu SJ

De afspraak met Benedict Ebogu vond plaats in Heverlee. De jonge jezuïet uit Nigeria woont tijdelijk in het jezuïetenhuis van de Waversebaan, om nadien in te trekken in het internationale huis in de Maria Theresiastraat in Leuven. Hij volgt nu een pré-doctoraal jaar theologie dat hem zal leiden naar een doctoraat over de evangelist Johannes.

Ik vroeg hem hoe hij in de Sociëteit terecht was gekomen? 'Mijn beide ouders, vader doceert als ingenieur en moeder is lerares lagere school, wakkerden mijn zin voor het 'onderwijs' aan. Zelf studeerde ik vroeger drie jaar wiskunde en gaf reeds les in dat vak. Daarbij was ik drie jaar catechist. De zin om in het onderwijs te treden zat er al vroeg in. Als je dan met de jezuïeten in contact komt, een groep waar toe veel leraren behoren, begrijp je waarom ik mij tot hen aangetrokken voelde. Het aspect geloofsverdediging speelde daarin ook mee.'

'De jezuïeten waren voor mij een nieuwe weg om over mijn leven na te denken. Zij tonen een levensvorm om in dienst van Christus en van zijn mensen te treden. Daarbij ga je behoren tot een internationale groep, een groep die de Heer creatief trouw wil zijn. Die trouw aan de Heer zag ik heel concreet belichaamd in de jezuïeten rondom mij.'

Tot nu studeerde ik wiskunde en vier jaar in het bijbelinstituut, het Biblicum in Rome.'

Wat trekt jou zo aan in het Johannesevangelie?

'Johannes is het diepste boek van de Bijbel. De kracht zit hem in de eenvoud van de rijke beelden, de metaforen die hij gebruikt: licht-donker; brood en water, het eeuwige en het nu.'

Ik zie het als mijn roeping om de kennis van die inhoud te verdiepen, en die te onderwijzen in velerlei vormen van ministerie. De kracht van Johannes kan je integreren, zowel in het privéleven als in het openbare.'

Benedict voelt zich 'geprivilegieerd' om leraar te zijn. 'Leraren zijn multiplicatoren, zegt hij, mensen die de Boodschap vermenigvuldigen, verspreiden.'

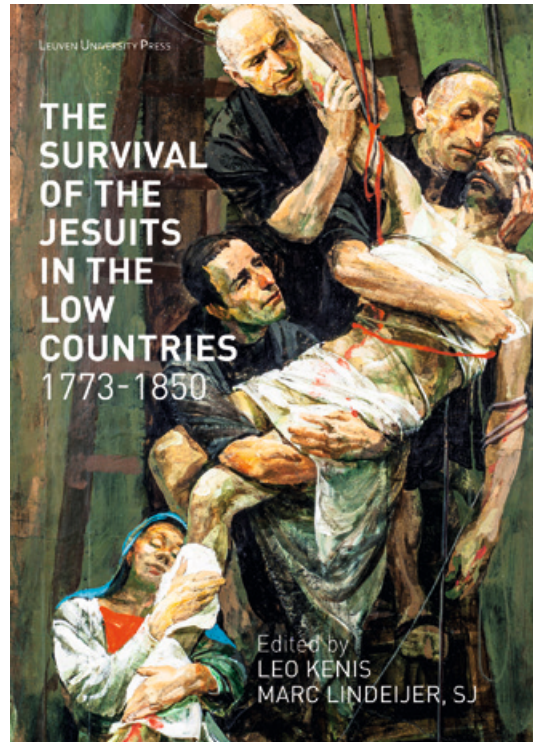
Opgetekend door Walter Fabri SJ

The Survival of the Jesuits in the Low Countries 1773-1850

In 1773 werd de orde van de jezuïeten door de paus opgeheven, één van de meest vreemde episodes in de geschiedenis van de Kerk. Hoe is het zo ver kunnen komen? Een nog altijd pertinente vraag. Dit boek is een bundel van twaalf opstellen van auteurs die tot in (soms pijnlijk) detail de wederwaardigheden van de jezuïeten onmiddellijk voor, tijdens en na de opheffing beschrijven. Niet alles in dit boek zal voor alle lezers even boeiend zijn en soms was een strakkere eindredactie wenselijk geweest. Maar alles samen biedt deze bundel toch een goede verheldering van wat zich toen heeft afgespeeld, in de westerse kerkgemeenschap en in onze eigen streken. Wat lijken mij in dit boek de meest belangwekkende gegevens om zich een idee te vormen van het toenmalige tijdsbeeld?

Een eerste gegeven moet zijn dat de opheffing van de Sociëteit van Jezus al voor 1773 een aanvang heeft genomen en niet op het initiatief van de paus, integendeel, maar op dat van de Europese katholieke vorsten (en hun ministers): eerst in Portugal en in de Portugese kolonies in Zuid-Amerika, later in Napels en Sicilië, in Spanje, in Oostenrijk. Dat zegt al iets over de redenen waarom. In die 'katholieke landen' waren de jezuïeten de gezworen tegenstanders van de Jansenisten die hun de verspreiding van een lakse morele doctrine verweten. Waren zij ook de tegenstanders van de opkomende Verlichting. Waren zij ook de tegenstanders van het schaamteloze kolonialisme dat onder meer de bloeiende reducties van de indianen in Paraguay zou vernietigen. En vormden zij misschien vooral een hinderpaal voor het gallicanisme (in Frankrijk) en het febronianisme (in Oostenrijk). Kerkpolitieke stromingen die aan de politieke overheid de suprematie over de nationale Kerken wilden toevertrouwen, terwijl de jezuïeten als supranationale organisatie het supranationale gezag van de paus verdedigden (het 'ultramontanisme'). Allicht is de paus in 1773 voor de dreiging van dat kerkelijke nationalisme gezwicht. Die dreiging was heel reëel. De secessie van Hendrik VIII van Engeland moet de paus van toen nog levendig voor ogen hebben gestaan.

De opheffing ging ook in de Oostenrijkse Nederlanden ruw te werk. Uiteraard werden de jezuïeten onteigend. Ging niet het gerucht dat zij ontzettend

rijk waren? Toegegeven, velen kregen als vergoeding een individueel pensioen maar de collectieve eigendom ging verloren. Ook werden velen van hen een tijdlang gevangengezet, werd hun verboden in een eigen gemeenschap te leven, werd zelfs hun onderlinge correspondentie gecontroleerd en bemoeilijkt.

De politieke overheid leende zich tot praktijken die wij nu zouden vergelijken met die van de Stasi in de vroegere DDR. Na het lezen van dit bijzonder interessante hoofdstuk, kunnen wij ons enkel gelukkig achten met de grondwettelijke verankering van de vrijheid van vereniging en met de scheiding tussen Kerk en Staat. Dikwijls wordt gezegd dat die scheiding de macht van de Kerk heeft beteugeld. Hier blijkt vooral dat zij de kerkgemeenschap heeft beschermd tegen de bemoeiingen van de Staat.

Het is waar dat vele jezuïeten steun vonden bij medestanders, bij hun verwanten, bij oud-leerlingen, bij burgerlijke en adellijke families. In Rusland werden zij welkom geheten door Catharina de Grote die veel verwachtte van hun collegewerk. Dientengevolge reisden vele jezuïeten naar het verre Rusland waar zij communauten konden vormen en zelfs een

noviciaat oprichten. Zo viel er geen hiaat en waren zij klaar voor hun wedergeboorte in 1814, hoewel Koning Willem I niet echt tot hun sympathisanten behoorde. Al gauw konden zij zich, dankzij hun intellectuele, pedagogische en pastorale verdiensten, opnieuw een plaats veroveren in het kerkelijke leven. Maar ook omdat zij nu ingezet konden worden in het conservatieve verzet tegen kwalijke, 'verlichte' denkbelden. Maar dan zonder de eigendunk die hun optreden soms had gekenmerkt. Het is de verdienste van de tweede generatie overste na het herstel, de Nederlander Jan Roothaan, daarop sterk aangedrongen te hebben.

Guido Dierickx SJ

Leo Kenis, Marc Lindeijer SJ (eds.), *'The Survival of the Jesuits in the Low Countries 1773-1850'*, Leuven University Press, 2019, 392 p, € 55,-

Geloof spiritualiteit samenleving

www.igniswebmagazine.nl

Internationaal Centrum Lumen Vitae in Namen

Sinds zestig jaar biedt Lumen Vitae - Internationaal Centrum voor Vorming in Catechese en Pastorale Zorg - een vormingsprogramma voor pastorale medewerkers uit verschillende continenten. Dit dynamische vormingscentrum, op basis van een authentieke jezuïetenpedagogie, stelt de student in staat om zijn geloof te verdiepen binnen een intensief gemeenschapsleven. Sinds 2016 heeft Lumen Vitae haar thuisbasis in Namen, dichtbij de universiteit. Dominique Martens, de directeur, schetst een beeld van deze plek, open op de wereld en de hedendaagse kerk.

Het is bijna twintig jaar geleden dat pater Benoît Malvaux SJ en professor Henri Derroitte mij uitnodigden om les te geven aan Lumen Vitae. Een ervaring die mijn leven zou veranderen. Ik was gevormd in de wetenschappen, in de systematische en academische theologie en was onmiddellijk onder de indruk. Ik herkende meteen de jezuïetengeest, die mij in de loop van mijn middelbare schooltijd in staat stelde om te groeien en elke dag meer mens te worden.

Ik herinner me een Malinese student die een probleem wilde aanpakken dat hem na aan het hart lag. Als priester en parochiepriester van een groot gebied, werd hij geholpen door een zeer toegewijde man, een tot het christendom bekeerde moslim én... polygamist. De meest overtuigde en toegewijde christen in zijn parochie mocht daarom niet te communie gaan. Een van zijn vrouwen in de steek laten deed hij niet, want het zou hen in een situatie van diepe ellende en verbanning brengen. Als christen moest zijn geweten op de eerste plaats komen. Hoe dit op te lossen? Zijn opleiding had hem tot nu niet voorbereid op dit soort voorkomende vragen. *Lumen Vitae* probeert met haar programma bij deze realiteit aan te sluiten.

Lumen Vitae: wie zijn wij?

Het Internationaal Centrum *Lumen Vitae* verzorgt opleidingen in het hoger onderwijs voor leken, priesters, religieuze mannen en vrouwen - die op verschillende niveaus verantwoordelijkheid dragen in de kerk. Het doel van de vorming is hen te leren hoe ze hun sociale en culturele context kunnen analyseren, te kunnen reflecteren op theologische vraagstukken, en om hen te helpen bij catechetische, pastorale en ontwikkelingsprojecten.

Lumen Vitae wil kerkelijke medewerkers vormen die begaan zijn met de wereld van vandaag. Het gaat om het bevorderen van de inculturatie van het geloof, de interreligieuze dialoog en de relatie tussen geloof en rechtvaardigheid. In dit opzicht sluit het centrum nauw aan bij de grote keuzen van de Sociëteit van Jezus.

Interculturele uitwisseling zit in de ziel van Lumen Vitae. Studenten komen uit meer dan twintig verschillende landen. In cursussen, seminars en het dagelijks leven leren ze hun sociale, culturele en

kerkelijke werkelijkheid met andere leefgewoonten te verbinden en om zich door hun verschillen te laten verrijken.

Onze organisatie is zeer klein, maar bestaat uit gepassioneerde mensen die ten dienste staan van zo'n zestig studenten. Naast een Academische Raad, die bestaat uit tien personen, verwelkomen we een dertigtal gastprofessoren waaronder tien jezuïeten. We verblijven nu al drie jaar in Namen, na zestig jaar in Brussel. We werken steeds nauwer samen met UNamur, in de traditie van de jezuïeten, maar ook met de plaatselijke kerk en de universele kerk, én met het Centrum voor spiritualiteit La Pairelle. Wij genieten academische erkenning, rekening houdend met het behaalde diploma, verleend door de twee Belgische katholieke universiteiten: KU Leuven en UCLouvain.

We verwelkomen ook een aantal studenten die voor drie maanden een programma volgen, meestal in het kader van een sabbatical. Als u met ons ken-

nis wilt maken aarzel dan niet om deel te nemen aan een van onze feestelijke eucharistievieringen, die elke dinsdag om 16.00 uur plaatsvinden in de universitaire kapel in rue Gréfy in Namen.

Dominique Martens
Directeur Lumen Vitae

Nadere informatie: lumen-vitae.be / lumenonline.net

Overgenomen uit: Échos jésuites, 2019-4
Vertaling: redactie

Lumen Vitae groep

Pater Hans van Leeuwen (1934-2019)

Johannes Maria van Leeuwen werd op 19 januari 1934 geboren in Den Haag. De eerste jaren van zijn leven bracht hij door in Voorburg. Zijn vader was handelsagent. Hans was de oudste van vier kinderen: twee jongens en twee meisjes. Hij ging naar school in de parochie van de H. Liduina, waar hij ook lid van het jongenskoor was en misdienaar. Tijdens de oorlog werd de kerk gebombardeerd, waarbij verscheidene doden vielen. Maar Hans bleef trouw zijn taken vervullen. Misschien lag daar de oorsprong van zijn roeping; hij kon zich in ieder geval niet herinneren dat hij ooit iets anders heeft willen worden dan priester. Hij volgde het Gymnasium A aan het Aloysius College. Direct na zijn eindexamen trad hij in op 7 september 1952. Tussen zijn filosofiestudie en zijn theologiestudie was Hans vier jaar surveillant in het internaat van De Breul in Zeist. Op 31 juli 1965 werd hij priester gewijd in Maastricht. In 1967 promoveerde Hans tot doctor in de theologie met een proefschrift over Paul Tillich. Gedurende drie jaar was Hans medewerker van het Hoger Katechetisch Instituut in Nijmegen. In 1970 werd hij benoemd tot docent

systematische theologie aan de Katholieke Theologische Hogeschool Amsterdam (KTHA). In 1976 kwam daar een einde aan, omdat pater generaal hem benoemde als provinciale overste van de Nederlandse provincie. Daarna keerde hij terug naar Amsterdam en werd rector van de opleiding. Vanaf 1988 woonde Hans in Deventer en werkte hij mee met het spiritualiteitscentrum 'Om Vuur, tot het in 1992 gesloten werd. In 1995 werd Hans voor de tweede maal 'provinciaal. Vanaf 2002 was Hans overste van de seniorencommuniteit van het Aloysiushuis in Den Haag. In 2012 verhuisde Hans naar het Berchmanianum en het Aqua Viva in Nijmegen.

Zelf vatte Hans zijn curriculum vitae als volgt samen: *Terugkijkend op die jaren lijkt het op het eerste gezicht een beetje een lappendeken. Met lapjes van 5-6 jaar. Maar in mijn beleving zit er toch een eenheid in. Mijn leven speelde zich af binnen de driehoek Theologie-Spiritualiteit-Bestuur. Die drie hebben voor mijn gevoel alles met elkaar te maken, ja ze hebben elkaar nodig. Een theologie zonder spiritualiteit is dode theologie; spiritualiteit zonder theologie loopt gevaar diepgang te missen; bestuur is nergens als het niet gegrond is in spiritualiteit en heeft de dienende taak die in een 'manier van doen' om te zetten.*

Een groot deel van zijn leven zat Hans in de interne dienst van de Nederlandse jezuïeten. Hij was jarenlang overste en zat daardoor in vele belangrijke commissies. Op die wijze was hij van grote invloed op het reilen en zeilen van de Orde in Nederland en bepaalde hij mede de vorm ervan.

De laatste maanden van zijn leven waren zwaar. Hij leed aan slokdarmkanker. Op 4 december stierf hij, in aanwezigheid van zijn zus, die de laatste dagen trouw aan zijn zijde was gebleven. ☹️

Pater Paul de Chauvigny de Blot (1924-2019)

Paul de Chauvigny de Blot werd op 15 mei 1924 geboren in Koetowinangoen, een kleine plaats aan de zuidkust van Midden-Java. Zijn vader werkte in de leiding van een suikerplantage aldaar. Hij had één broertje, dat gehandicapt was. Maar omdat zowel vader als moeder hun jongere broertjes en zusjes meebrachten, groeide Paul op in een kinderrijk gezin. Vanwege de crisis verhuisde het gezin naar Bandung, toen Paul acht jaar was. Later verhuisde het naar Madiun. Paul volgde de HBS in Malang, waar hij zich met overgave wijdde aan sport en zijn liefde voor motorvoertuigen. Daarna volgde Paul een korte stage in een suikerfabriek, maar toen de oorlog uitbrak werd hij militair. Vanaf 1942 werd hij door Japan geïnterneerd. Vooral de tijd dat hij in Ngawi opgesloten zat in een geblindeerde cel heeft grote invloed op Paul gehad.

Na de oorlog studeerde Paul scheikunde aan de Technische Hogeschool in Bandung en werkte korte tijd in een suikerfabriek. Op 19 oktober 1948 trad hij in bij de jezuïeten in het noviciaat van Giri Sonta. Hij studeerde filosofie in Yogyakarta en gaf een paar jaar les op het Klein Seminarie van Mertoyudan. Van 1957 tot 1961 studeerde hij theologie in Maas-tricht, waar hij in 1960 priester werd gewijd. Daarna keerde hij terug naar Indonesië. In Yogyakarta was Paul vooral werkzaam als studentenpastor en als docent aan de Staatsuniversiteit Gadjah Mada en aan andere instellingen van hoger onderwijs. Tevens was hij docent aan de Militaire Academie voor de Marine. Zijn goede contacten in deze kringen maakte het hem mogelijk om na de coup van 1965 zorg te dragen voor de politieke gevangenen, en vooral voor hun families, een activiteit waaraan grote risico's verbonden waren. De situatie werd in 1978 zo precair dat hij door zijn oversten naar Nederland werd gestuurd. Daar vond hij spoedig zijn weg, voornamelijk in het studentenmilieu. Hij werd studentenpastor voor Indonesische studenten in Nederland en Duitsland, en studeerde zelf psychologie en spiritualiteit aan de Universiteit van Nijmegen. In 1981 stond hij aan de wieg van de KKI (Keluarga Katolik Indonesia) in Amsterdam, een nog steeds bloeiende gemeenschap van Indonesische katholieken. In 1979 begon Paul als campusmoderator in Nyenrode Business Universiteit, waar hij door zijn toewijding en bevlogenheid een bijzondere band met studenten en alumni wist te ontwikkelen. Hij begon zelf ook aan een studie bedrijfskunde,

promoveerde op zijn 80ste en werd er hoogleraar business spiritualiteit. Tot aan zijn dood bleef hij sterk verbonden met Nyenrode. Ondanks zijn hoge leeftijd publiceerde hij onvermoeid vele boeken over business spiritualiteit, gaf door het hele land lezingen en hield hij een blog bij. Hij had een grote schare van mensen die in hem een leraar en leidsman vonden. Ook voor zijn uitgebreide familie was Paul een verbindende figuur. Op 15 december 2019 stierf hij op 95-jarige leeftijd, als gevolg van een noodlottige val. ☹️

Pater Guy Verhaegen (1927-2019)

Pater Guy Verhaegen is geboren in Merelbeke bij Gent op 8 april 1927. De oorlogsjaren waren dramatisch voor de familie. Moeder, vader en twee oudere broers werden lang gevangen gehouden. Vader overleed als politiek gevangene in 1945. Guy moest dus mee instaan voor het familiebedrijf. Dat alles stond zijn droom om missionaris te worden niet in de weg. Hij trad in het noviciaat van Drongen op 20 september 1944.

Na het noviciaat volgden twee jaren juvenaat (in Wépion) en drie jaren filosofie (in Nijmegen). Voor

zijn regentie ging hij naar Bukavu. Die stage zou vijf jaar duren. Dan volgde de theologie in Leuven en Heverlee waar hij in 1959 tot priester werd gewijd.

Gedreven als hij was door een bekommernis voor sociale rechtvaardigheid mocht hij gaan studeren aan de London School of Economics (1961-1967). Terug in Congo doceerde hij vakken economie aan het jezuïetenscholastikaat in Kimwenza, aan de Ecole Nationale d'Administration, aan het Groot Seminarie van Mayidi en aan de Universiteit van Kinshasa. In 1979 werd hij lid van CEPAS, het Studiecentrum voor Sociale Actie van de Centraal Afrikaanse jezuïetenprovincie. Daarnaast was hij lid van de Charismatische Vernieuwing en een aalmoezenier van de gevangenis van Luzumu. Hij zei daarover: "Les pauvres nous évangélisent".

Zijn engagement in de groep AMOS, een katholieke actiegroep, leidde tot zijn uitwijzing uit Congo (1990-1991). Teruggekeerd ging hij werken in Kisangani: in een door hem gestichte parochie, in de Charismatische Vernieuwing, in de vereniging Justice et Libération. Daar, ver van de hoofdstad, zou hij minder last berokkenen aan de overheid. Niettemin beleefde hij ook daar hachelijke situaties.

Om gezondheidsredenen keerde hij in 2009 terug naar Heverlee waar hij als vertaler en corrector nog verdienstelijk werk presteerde. Na een ongelukkige val is hij geleidelijk verzwakt. Zijn wens om te mogen sterven werd vervuld op 18 december 2019. ☹️

VOEDSEL VOOR ONDERWEG

Elke eerste zondag van de maand - Oude Abdij Drongen

Zondag 5 april 2020

Mevr. Katie Velghe - 'Vergeven om te genezen, genezen om te vergeven. De 12 stappen in vergeving van Monbourquette in jouw leven.' Katie Velghe is germaniste. Ze werkt voor de Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal, is Godly Play trainer en auteur van jeugdboeken. Informatie: <https://www.oudeabdij.be/voedsel-voor-onderweg.html>

PAASDRIEDAAGSE VOOR JONG & OUD

8-12 april 2020

Zoek je naar een zinvolle invulling van de Goede Week samen met je vrienden, je gezin of alleen? Zoek je verbondenheid, inspiratie en verstillings? Wil je even, vrij van de dagelijkse besommeringen, terugkeren naar de essentie van deze periode? Oude Abdij Drongen biedt je een sfeervol kader om in verbondenheid met de Heer en met elkaar de dynamiek van Witte Donderdag tot Pasen te doorlopen.

PRAKTISCH

Data: Woensdag 8 april (17.00 uur.) tot zondag 12 april (10.00 uur) 2020
Aansluiten op vrijdagavond (vanaf 17 uur) is ook mogelijk. Je kunt ook komen voor een lezing in de voormiddag.

Nadere informatie: <https://www.oudeabdij.be/paasdriedaagse-voor-jong-en-oud.html>

AVONTUUR VAN DE STILTE - deel 3

29-31 mei 2020

Een weekend van stilte en meditatie
Verdieping in ignatiaanse spiritualiteit

Begeleiding: pater Nikolaas Sintobin, jezuïet en internetpastor, mevr. Hilde Van Linden, geestelijk begeleider en medewerker van het Platform voor Ignatiaanse spiritualiteit (Amsterdam)

Data: Van vrijdag 29 mei 2020 om 19.30 uur (we voorzien geen avondmaal) tot zondag 31 mei 2020 om 14.00 uur (na het middagen)

Plaats: Oude Abdij Drongen, Drongenplein 26-27, B-9031 Drongen
https://www.oudeabdij.be/avontuur_3.html

'DE STILTE ZINGT U TOE, O GOD' (Psalm 65 uit liedboek)

Ignatiaanse vijfdaagse retraite in stilte
15-21 juni 2020
Groepsretraite met inleidingen door jezuïet Jan van de Poll. Inspiratie vanuit de Geestelijke Oefeningen, Bijbel en ignatiaanse spiritualiteit.

PRAKTISCH

Data: Van maandag 15 juni (18.00 uur) tot zondag 21 juni 2020 (9.30 uur)

Begeleiding: Jan van de Poll SJ

Plaats: Oude Abdij Drongen
<https://www.oudeabdij.be/gepreekte-retraite.html>

SCHRIJVEN NAAR JE BINNENKANT

Zomers schrijfweekend

19-21 juni 2020

Even zorgeloos een weekendje weg om te schrijven en te herademen? Verlang je te luisteren naar je binnenkant, vrij van oordeel en andere

barrières? Wil je jezelf doorheen je schrijfsels beter leren kennen en aandacht geven aan wat echt belangrijk is?

Begeleiding:

Jill Toussaint, Karlien Goeman en Renate Cauwels, medewerkers van de Oude Abdij

Data:

Van vrijdag 19 juni (18.00 uur) tot zondag 21 juni (15.00 uur) 2020

Plaats: Oude Abdij Drongen

GEESTELIJKE OEFENINGEN TIJDENS DE ZOMER

Aanbod van verschillende modules in de periode van 8 juli-6 augustus 2020
5-daagse, 8-daagse en 30-daagse retraite in Oude Abdij Drongen

Stille retraites met persoonlijke begeleiding volgens de Geestelijke Oefeningen

Deze persoonlijk begeleide, ignatiaanse retraites doe je samen met anderen. Er zijn geen gezamenlijke inleidingen. Je hebt een eigen begeleider, die je dagelijks individueel ontmoet. Viermaal per dag komt de groep samen: een korte ochtend- en avonddienst, een eucharistieviering, een uur stil gebed. Maaltijden verlopen in stilte. Het belangrijkste is je persoonlijk stil gebed.

Nadere informatie over de verschillende modules: <https://www.oudeabdij.be/ons-programma-in-de-abdij.html>

GOK!

Geestelijke Oefeningen en Kunst

28 juli-3 augustus 2020

Ignatiaanse vijfdaagse retraite in stilte

Begeleiding: Bert Daelemans SJ, professor theologie aan de Universiteit Pontificia Comillas in Madrid

Data: Van dinsdag 28 juli (18.00 uur) tot maandag 3 augustus (9.30 uur) 2020

Plaats: Oude Abdij Drongen

Informatie:

<https://www.oudeabdij.be/gepreekt-zomer.html>

AMSTERDAMSE ZOMERRETRAITE 2020

Meer vertrouwd raken met God en zijn aanwezigheid, meer rust vinden in je leven en je geloof als christen verdiepen. Dat is wat een team van begeleiders van Geestelijke Oefeningen je aanbiedt in de Amsterdamse zomerretraite2020.

Wanneer: Twee perioden: eerste week van augustus (4-7); tweede week van augustus (11-14). Als je eerder hebt deelgenomen, geven wij voorrang aan hen die nog niet hebben deelgenomen.
Je kunt ook voor een kortere periode deelnemen (1 of 2 dagen).

Hoe: Je leeft vier dagen in een beschouwende sfeer, waar je ook gaat. Je wordt verondersteld je te onthouden van elk mediagebruik en deze dagen de voorkeur te geven aan stilte.

Waar: Krijtbergkerk, Singel 448 en het Ignatius huis, Beulingstraat 11 in Amsterdam
Opgeven bij Karin Benoist via academie@krijtberg.nl voor 1 juli 2020.

Informatie:

<https://krijtberg.nl/meditaties-en-retraites/>

“We willen de jongeren een veilige haven bieden die op termijn de betekenis kan krijgen van een nieuwe thuis als vertrekpunt voor het uitbouwen van een leefbare toekomst.”

*Juneco:
leergroep binnen Jeugdzorg Emmaüs Mechelen*

Jezuïeten is een uitgave van de regio *European Low Countries* van de Sociëteit van Jezus.

Het verschijnt viermaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden. Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom, meer informatie hierover op pag. 2.